

РЕЦЕНЗИЯ

Научен секретар
МУ - Плевен
Вх. № <u>НС-150/04.09.2022г.</u>

от проф. д-р Силвия Александрова-Янкуловска, д.м.н.,
Факултет „Обществено здраве“ при МУ- Плевен

Относно: Конкурс за академична длъжност „Професор“ – обявен в ДВ 39/27.05.2022 г. по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“, професионално направление 7.4. Обществено здраве 7. Здравеопазване и спорт за нуждите на Катедра „Управление на здравните грижи, медицинска етика и информационни технологии“, Факултет „Обществено здраве“, Медицински университет-Плевен.

1. Сведения за процедурата

Съгласно Заповед № 1742/ 29.06.2022 г. на Ректора на МУ-Плевен съм определена за член на Научното жури, а с Протокол № 1/01.08.2022 г. от заседание на научното жури съм избрана да изготвя рецензия в конкурса за заемане на АД „Професор“ към МУ-Плевен по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“.

Конкурсът е обявен в ДВ 39/27.05.2022 г. Той е съобразен със Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за приложението му в МУ-Плевен. На основание на по-горе посочените законови документи са спазени всички процедурни изисквания по обявяване на конкурса, срока за подаване на документи и по избора на Научно жури.

Единствен кандидат е Доц. Макрета Тодорова Драганова, д.м.

2. Кратки данни за кариерното развитие и квалификации на кандидатката

Макрета Драганова завършва Институт за подготовка на здравни кадри средно специално образование (ИПЗКССО) „Д-р Пейо Бешев“ Плевен през 1987 г., специалност „Медицинска сестра общ профил“, а през 1996 г. след допълнително обучение по същата специалност, придобива полувисше медицинско образование в Полувисш медицински институт - Плевен; Югозападния университет в Благоевград през 1996 г. (магистратура Инженерна педагогика) и ВМИ-Плевен през 2003 г. (магистратура по Управление на здравните грижи). Придобива специалности „Медицинска педагогика“ (2003 г.) и „Медицинска информатика и здравен мениджмънт“ (2014 г.). Доктор е по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“ от 2013 г.

Кандидатката започва професионалния си път през 1988 г. като медицинска сестра в Неврохирургична клиника на Окръжна болница, ВМИ-Плевен. От 1996 г. до 1998 г. е преподавател по практика в Медицински колеж, Плевен на студенти от специалност „Медицинска сестра“. Академичната си кариера Макрета Драганова започва през 1998 г. като асистент в катедра „Социална медицина и здравен мениджмънт“ на тогавашния Висш медицински университет-Плевен и последователно израства до главен асистент (2007 г.) и доцент (2014 г.).

Макрета Драганова е активно ангажирана в административната работа на Факултет „Обществено здраве“ при Медицински университет-Плевен. В периода 2013-2021 г. е Председател на Факултетската комисия по качество на обучението и акредитация. Участва в

комисиите за подготовка на доклад-самооценка на професионално направление „Обществено здраве“ (2016 г., 2022 г.), регулирана специалност „Управление на здравните грижи“ (2016 г., 2021 г.) и докторска програма по „Управление на здравните грижи“ (2016 г., 2022 г.). От 2021 г. е Заместник Декан по научна дейност, качество и акредитация на Факултет „Обществено здраве“.

От 2014 г. доц. Драганова е секретар на Комисията по етика на научно-изследователска дейност при МУ-Плевен. Председател е на Националната етичната комисия към БАПЗГ в периода от 2003 до 2016 г. Същата година получава две награди: 1) Статуетка и грамота за принос в развитието на БАПЗГ и 2) Кристален приз и Диплома от Програмният комитет на 55-та Научна конференция на Русенски Университет за авторство на пленарен доклад.

Доц. Драганова членува в ЕУРНА, Българска Асоциация по Обществено Здраве, Българската асоциация по биоетика и клинична етика, Научното дружество по медицинско образование, Съюза на специалистите по качество в Р България, Съюз на учените в България.

Кандидатката е преминала редица краткосрочни специализации, сред които курсове по вътрешен одит на системи за управление на качеството съгласно ISO 19011:2018, мениджмънт на здравните услуги, администрация и обществено здраве, обществено здраве и сестринство, сестринска диагноза, управление на времето, емоционална интелигентност, суицидопревенция, както и тригодишно лятно училище на Европейска академия по сестрински науки.

Доц. Драганова има и реализирани мобилности с цел преподаване по програма „Еразъм+“.

Владее английски и руски език на ниво B1/2.

3. Общо съответствие на кандидатката с изискванията на ПРАС на МУ-Плевен

	Условия съгласно ПРАС на МУ-Плевен	Данни за кандидатката
1.	Да са придобили ОНС „доктор” по съответната научна специалност	Да – 2013 г.
2.	Да има за група показатели В (100 т.) или публикуван хабилитационен труд (монография, с единствен автор кандидата) или равностойни научни публикации в Scopus и Web of Science.	Да - хабилитационен труд.
3.	В случай, че хабилитационният труд е монография, тя трябва да има двама рецензенти, да притежава ISBN, да е в обем не по-малък от 100 стандартни страници с 1800 знака на страница, да не повтаря или обобщава съществуващо знание, да съдържа разгърнато съдържание, изчерпателна библиография, която да съдържа цитирани в текста статии със собствени проучвания.	Да - Драганова, М. Актуални аспекти на връзката обучение-образование-практика в здравните грижи, ИЦ МУ-Плевен, 2022, 196 с., ISBN 978-954-756-285-1 – Рецензенти: проф. Сербезова и доц. Павлова
4.	За професионални направления 7.1, 7.3 и 7.4 за група показатели Г (200 т.) да има най-малко 8 статии в научни	Да – 20 статии.

	издания, реферирани и индексирани в Scopus и Web of Science, когато в група В е представена монография.	
5.	В случай, че за група Г се представя монография, нейната библиография също да съдържа цитирани статии със собствени проучвания.	Да.
6.	В минимум 8 от статиите да бъде самостоятелен или водещ автор.	Да – Водещ автор в 18 от статиите.
7.	Да има IF и/или $SJR \geq 5$;	Да - IF=22,992 и SJR=0,306.
8.	Да има минимум 20 цитирания.	Да.
9.	Да е научен ръководител на поне 2 докторанти, от които поне 1 защитил	Да - Анелия Чифлигарска и Миглена Балабурова - и двете са защитили.
10.	Да има придобита специалност по СДО	Да – две специалности – „Медицинска педагогика“ (2003) и „Медицинска информатика и здравен мениджмънт“ (2014).
11.	Да участва в поне 2 научноизследователски проекта	Да – 3 национални и 5 институционални проекта.
12.	Да има учебнопреподавателска дейност със студенти, специализанти и специалисти, като поне 1 семестър в МУ–Плевен	Да – от 1998 година.

Минимални изисквани точки по групи показатели за академичната длъжност „професор“ съгласно ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ

Група от показатели	Съдържание	Професор ППЗРАСРБ (брой точки)	Макрета Драганова
А	Показател 1: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор"	50	50
В	Показатели 3 или 4: Хабилитационен труд	100	100
Г	Сума от показателите от 5 до 9: Публикации	200	741,5
Д	Сума от показателите от 10 до 12: Цитирания	100	240
Е	Сума от показателите от 13 до края	100	226,6

Както се вижда от направената съпоставка, кандидатката многократно надхвърля заложените национални критерии за академичната длъжност „професор“.

4. Характеристика на монографичния/хабилитационния труд

Кандидатката представя хабилитационен труд *„Актуални аспекти на връзката обучение-образование-практика в здравните грижи“* с ISBN 978-954-756-285-1. Трудът е публикуван на хартиен носител в обем 196 страници (при изисквани 100 страници). Рецензенти са уважавани наши специалисти по общественото здраве: проф. Иваничка Сербезова, дп и доц. Станислава Пенева, дм. И двете рецензии са включени в изданието съгласно изискванията за такъв тип труд. Хабилитационният труд е структуриран в 14 глави, обобщение (практически възможности за ефективност в учебния процес) и 8 приложения. Библиографията включва 134 източника, от които 114 на кирилица и 20 на латиница, което е доказателство за прагматичната ориентация на труда към особеностите на образованието и практиката в здравните грижи у нас. Доц. Драганова обхваща източници от последните 20 години (85% от всички източници), както и няколко фундаментални трудове за областта на изследване, каквито са трудовете на Хендерсон, Митова и Нишева.

Монографията представя задълбочено проучване и анализ на обучението на специалистите по здравни грижи в момент, когато всички здравни системи, и особено нашата, изпитват недостиг на квалифицирани здравни кадри. Авторката прилага системен подход към тематиката, започвайки с преглед на нормативната база, същността на методиката на обучението по практика, управлението на учебния процес, учебно-възпитателните цели, формите и средствата на обучение, методите за контрол и оценка. Оригиналният поглед към обучението по здравни грижи и професионалният опит на доц. Драганова й позволяват да направи преглед и анализ на стратегиите за оптимизиране на обучението и на базата на резултати от собствените й и на други автори проучвания да завърши с формулиране на шест практически възможности за ефективност в учебния процес. В контекста на наложилите се нови форми на обучение особено внимание заслужава и главата за обучение от разстояние и очертаните възможности и ограничения на дистанционното обучение за специалностите от професионално направление „Здравни грижи“.

Трудът може да послужи като ценно помагало в учебния процес не само на специалностите в професионално направление „Здравни грижи“, а той е от интерес и за по-широк кръг преподаватели във висшите медицински училища.

5. Обща характеристика на научно-изследователската и научно-приложната дейност на кандидатката

Доц. Драганова участва в конкурса с **41 научни публикации**, разпределени както следва:

- 1) Дисертационен труд за ОНС „Доктор“ – 1 брой
- 2) Монография - хабилитационен труд – 1 брой
- 3) Учебник – 2 броя
- 4) Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“
- 5) Публикации в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – 20 броя, от които:
 - 11 пълнотекстови статии в реферирани в Web of Science и Scopus списания;
 - 9 доклада публикувани като резюмета в European Journal of Public Health;
- 6) Публикации в издания с научно рецензиране, нереперирани в световноизвестни бази данни с научна информация – 16 броя, от които:

- 10 пълнотекстови статии в рецензирани български периодични научни списания;
- 5 пълнотекстови доклада от научни форуми публикувани в сборници с ISBN;
- 1 глава от колективна монография на английски език.

Кандидатката е самостоятелен или първи автор в 18 от представените публикации.

Допълнително Доц. Драганова е представила и 25 пълнотекстови публикации в научни списания и сборници, извън минималните наукометрични изисквания за заемане на АД „професор“.

Общият *импакт фактор*, сумиран по авторската справка и в съответствие с предоставената справка от Централна медицинска библиотека, е **22,992**.

Научните приноси са с оригинален и потвърдителен характер и са класифицирани в пет тематични направления:

- 1) Управление на времето – 14 публикации;
- 2) Управление на здравните грижи – 18 публикации;
- 3) Иновативни подходи в здравните грижи – 8 публикации;
- 4) Документиране на здравните грижи – 4 публикации и
- 5) Обучение на професионалистите по здравни грижи – 6 публикации.

Няколко публикации са причислени към повече от едно тематично направление.

Най-много са публикациите в *направление „Управление на здравните грижи“*. В него са изучавани нашия и световен опит относно теориите и моделите за организиране на здравните грижи и променената роля на медицинската сестра в процеса на повишаване качеството на предоставяне на здравни грижи, както и спецификата на управленския труд в областта на здравните грижи и възможностите за приложение на подходи и практики за оптимизиране дейността на професионалистите по здравни грижи. Събран е емпиричен материал от професионалисти по здравни грижи относно мотивацията за обучение, възможностите за приложение на нови подходи и средства в обучението по здравни грижи, както и от пациенти относно значимостта на ефективната комуникация с доставчиците на медицински и здравни грижи, неформалните плащания и други аспекти на предоставяните услуги. Доц. Драганова периодично анализира настоящия статус и тенденциите в здравеопазването у нас с цел търсене на възможности за оптимизиране на управлението на здравните грижи.

Самостоятелна научна област в това тематично направление са три публикации, анализиращи терапевтичната ефикасност и разходната ефективност на здравни технологии при лечение на социално значими заболявания, които привличат научните интереси на доц. Драганова в контекста на комплексността на здравните грижи, чиито неразделен елемент са и фармацевтичните грижи. Тук кандидатката се включва в по-широки мултидисциплинарни авторски колективи, където допринася със своята експертиза в оценката на качеството на здравните грижи.

В научното *направление „Управление на времето“* са отнесени четиринадесет труда, сред които и дисертационния труд на Макрета Драганова. Особен интерес представляват изследванията на трите аспекта на управлението на времето: отношението към ресурса време, реалната картина на извършваните дейности и мнението на потребителите на здравни грижи относно разглежданата проблематика, както и основните проблеми на професионалистите по здравни грижи от болничните лечебни заведения, свързани с оползотворяване на работното

време. Специално внимание заслужават разработените класификации на дейности на професионалисти по здравни грижи, заемащи длъжностите „Главен ръководител на здравните грижи“ и „Старши ръководител на здравни грижи“ в съответствие с Международната класификация на сестринската практика, които предоставят обективна възможност за остойностяване на всяка дейност и регистриране на труда (и съответно диференцирано заплащане, което би повишило мотивацията на професионалистите по здравни грижи).

Смятам, че трудовете в това тематично направление най-ярко илюстрират практическата ориентация на научната дейност на доц. Драганова. Наред с вече посочените класификации е предложен набор от средства за ефективно управление на времето, включващ алгоритъм на поведение и математически мрежов модел за извършване на дадена дейност, който дава възможност да се изчисли минималния разход на време за постигане на резултата и да се изчисли резерва от време. Разработен е универсален Алгоритъм за управление на времето за Ръководители по здравни грижи с препоръчителни средства и методи за всяка стъпка. Разработена е и е апробирана учебна програма по дисциплината „Управление на времето“.

Направление „Иновативни подходи в здравните грижи“ включва осем публикации, в които са проучени теоретичните постановки на сестринския процес и международния опит в приложението му и се анализира връзката между сестринския процес, сестринската диагноза и качеството на предоставяните сестрински грижи. Кандидатката доказва значимостта на Стандартния план на грижи, като обективна предпоставка за изработване на Индивидуален план, и изследва Плана за сестрински грижи като научнообоснована методология за приложението на сестринския процес. Разработките са подкрепени с изследвания на мнението на действащи медицински сестри относно иновативните подходи в здравните грижи, както и проблемите и насоките при въвеждането им в сестринската практика.

В **четвъртото направление** са обединени четири публикации под наименованието **„Документиране на здравните грижи“**. Фокусът на трудовете в това направление е към значимостта на сестринската документация, като необходимо условие за приложението на сестринския метод като научно-обоснована методология за предоставяне на грижи. Проучен е опита в документиране на здравните грижи и мнението на действащи медицински сестри за необходимостта от въвеждане на специализирана и унифицирана документация у нас.

Петото направление логично е посветено на **обучението на професионалистите по здравни грижи**, тема, по която кандидатката разработва и хабилитационния си труд. Обръща се внимание на значимостта на методиката в процеса на обучение, актуалната проблематика на дистанционното обучение, връзката между управленската и преподавателската дейност и значимостта на мениджърските умения за съвременния преподавател. В съответствие с приоритетните цели на Стратегията за развитие на висшето образование в Република България (2021-2030), умело се предлагат конкретни идеи в областта на здравните грижи.

Като обща характеристика на трудовете на доц. Макрета Драганова откроявам изчистения и прецизен стил, широкия обхват и задълбоченост на научния анализ и практическата насоченост към академичната и приложната сфера на здравните грижи.

Справката за **цитиранията** на трудовете потвърждава тяхната научна стойност, актуалност и видимост сред професионалната ни общност. В справката за изпълнението на минималните национални изисквания кандидатката е включила само 26 цитирания, които й носят над двата пъти повече брой точки от изискваните за заемане на академичната длъжност

„професор“. Съгласно официалната справка от Централна медицинска библиотека, обаче, доц. Макрета Драганова има 90 български цитирания и 4 цитирания в чужди бази данни.

Научна активност.

Участие в научни проекти. Макрета Драганова се включва в разнообразни позиции в научноизследователски проекти на национално и институционално ниво. Водещ изследовател е в два проекта, член на изследователския екип в 5 проекта, като в два от тях е и с роля на учител. Участвала е и като академичен наставник в националния проект „Студентски практики“. Всичко това доказва големия професионален потенциал на кандидатката, която успешно съчетава учебно-преподавателската си дейност с реализирането на научноизследователските си интереси.

Популяризиране на научните резултати на научни форуми у нас и в чужбина. Доц. Драганова системно популяризира резултатите от научните си изследвания в научни форуми у нас и в чужбина. Тя отчита 41 участия в научни конференции у нас за периода 2000-2018 г. и 11 участия в чужбина за периода 2011-2022 г. Сред последните се открояват участията в събитията на Европейската асоциация по здравен мениджмънт и Европейската асоциация по обществено здраве, които са сред най-реномираните асоциации в нашата професионална сфера.

6. Учебно-преподавателска дейност

Макрета Драганова има общ трудов стаж по специалността 36 г., 02 м., 29 дни, от които преподавателски стаж 23 г., 08 м., 15 дни. Учебната ѝ натовареност възлиза на 3049,4 часа средно годишно за последните 3 години, в което се включва и работата с докторанти (общо 120 часа). Доц. Драганова е утвърден преподавател. Преподавателската ѝ дейност включва обучение по широк спектър от дисциплини в различни специалности на МУ-Плевен, а именно: Управление на здравните грижи, Основи на управлението, История на здравеопазването и здравните грижи, Методика на преподаването по практика в специалностите от професионално направление „Здравни грижи“, Връзки с обществеността, Иновативни подходи в здравните грижи, Управление на времето, Здравни проекти, Долекарска помощ, Общи грижи за болния, Бизнес комуникации и работа в екип. През 2019-2020 уч.г. е реализирала и англоезично преподаване в специалност медицина по дисциплината „Инжекционна и превързочна техника“. За последните три години кандидатката отчита актуализиране на 16 учебни програми, както и разработване на електронни учебни материали за Системата за електронно и дистанционно обучение на МУ-Плевен.

Доц. Драганова участва като консултант в екипа за реализиране на студентски онлайн кръжок „Основи на научните проучвания в здравните грижи“ със студенти от специалност „Управление на здравните грижи“. Кръжокът е ново и успешно начинание за факултета през учебната 2021-2022 г.

Доц. Драганова показва ангажираност и към следдипломното и продължаващо обучение. Разработени и проведени от нея са 4 курса в програмата за СДО: Управление на времето (двукратно реализиран), „Управление на материалните ресурси“ и „Сестрински процес, сестринска диагноза, сестринска документация“. Като гост-лектор в страната и чужбина тя е провела 32 академични часа лекции, от които 8 часа са реализирани по програма „Еразъм+“ в Плоцк (Полша), а останалите 24 часа са реализирани в различни Регионални колегии на БАПЗГ. Провеждала е обучение и колоквиуми в рамките на специализацията по

„Обществено здравеопазване“, където е член и на държавната комисия за придобиване на специалност.

Учебната дейност на Доц. Драганова се обогатява с **научно ръководство на докторанти**. Тя е работила с двама докторанта, които са успешно защитили в докторската програма по Управление на здравните грижи в периода 2019-2021 г.

7. Лични впечатления

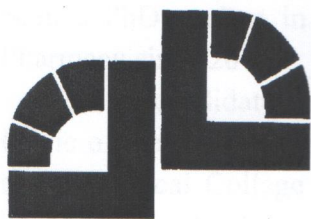
Познавам Макрета Драганова от самото начало на академичната ѝ кариера. Тя е изключителен професионалист, който подхожда много отговорно към служебните си задължения и личното си развитие. Отличава се с толерантност, емоционална интелигентност, самокритичност, себеотдаденост и лоялност. Макрета Драганова умее да организира работния си процес и показва голяма работоспособност. В колегиалните си взаимоотношения се откроява с екипен подход и откритост. Има усет за новите тенденции в професионалната ѝ сфера и стремеж към усъвършенстване.

Заклучение

На основание на пълното покриване на критериите, посочени в Правилника за приложение на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за развитие на академичния състав в Медицински Университет – Плевен, значимите приноси на научната дейност на кандидатката и дългогодишният ѝ преподавателски опит предлагам на почитаемите членове на Научното Жури да гласуват положително и да предложат на Ректора на МУ– Плевен **доц. д-р Макрета Тодорова Драганова, д.м.** да заеме академичната длъжност **„професор“** по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“, за нуждите на Катедра „Управление на здравните грижи, медицинска етика и информационни технологии“, Факултет „Обществено здраве“, Медицински университет - Плевен.

05.09.2022 г.

Проф. д-р С. Александрова-Янкуловска, д.м.н.

DIALOGUE PLUS LTD

CONFERENCE INTERPRETERS, TRANSLATORS,
INFORMATION SPECIALISTS

OFFICE: 1000 Sofia, 22 Venelin Str., Tel.: (+359 2) 980 54 46

Fax: (+359 2) 986 28 51 E-mail: dialog@dialog-bg.com, www.dialog-bg.com

Translation from Bulgarian

REVIEW

by Prof. Silviya Aleksandrova-Yankulovska, MD, PhD, DSc, MAS
Faculty of Public Health at the Medical University- Pleven

Subject: Competition for the academic position "Professor" announced in SG 39/27.05.2022 in the scientific field "Social Medicine and Organization of Health and Pharmacy", professional field 7.4. Public Health 7. Health and Sports, for the needs of the Department of Health Care Management, Medical Ethics and Information Technologies, Faculty of Public Health, Medical University-Pleven.

1. Information on the procedure

Pursuant to Order № 1742/29.06.2022 of the Rector of the Medical University-Pleven I was appointed as a member of the Scientific Jury, and with Minutes № 1/01.08.2022 from a meeting of the Scientific Jury I was chosen to prepare a review in the competition for the academic position "Professor" at the Medical University-Pleven in the scientific specialty "Social Medicine and Organization of Health and Pharmacy".

The competition was announced in SG 39/27.05.2022. It complies with the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for its Application in the Medical University of Pleven. Based on the above-mentioned legal documents, all procedural requirements for the announcement of the competition, the deadline for submission of documents and the selection of a Scientific Jury have been complied with.

The only candidate is Assoc. Prof. Makreta Todorova Draganova, PhD

2. Short description of the candidate's career development and qualifications

Makreta Draganova graduated from the Institute for the Training of Health Personnel in Secondary Special Education (ITHPSSE) "Dr. Peyo Beshev" Pleven in 1987, qualifying as "Nurse, General Profile", and in 1996 after further training in the same speciality, she got college medical education at the Medical College - Pleven; South-Western University in Blagoevgrad in 1996 (Master's degree in Engineering Pedagogy) and Medical Institute (MI)-Pleven in 2003 (Master's degree in Health Care Management). She acquired qualification in Medical Pedagogy (2003) and Medical Informatics and Health Management (2014). She has

been a PhD student in the field of Social Medicine and Organization of Healthcare and Pharmacy since 2013.

The candidate started her professional career in 1988 as a nurse at the Neurosurgical Clinic of the District Hospital, MI-Pleven. From 1996 to 1998 she was a lecturer in practice at the Medical College in Pleven for students majoring in "Nursing". Makreta Draganova began her academic career in 1998 as an assistant professor at the Department of Social Medicine and Health Management of the then Higher Medical University-Pleven and subsequently rose to the position of chief assistant professor (2007) and an associate professor (2014).

Makreta Draganova is actively involved in the administrative work of the Faculty of Public Health at the Medical University of Pleven. In the period 2013-2021, she was Chairman of the Faculty Committee on Quality of Training and Accreditation. She is on the committees for the preparation of the report-self-assessment of the professional field "Public Health" (2016, 2022), regulated specialty "Health Care Management" (2016, 2021) and doctoral program in "Health Care Management" (2016, 2022). Since 2021, she is Deputy Dean of Research, Quality and Accreditation at the Faculty of Public Health.

As of 2014, Assoc. Prof. Draganova is Secretary of the Ethics Committee for Research at the Medical University of Pleven. She was Chairman of the National Ethics Committee at BAHCP from 2003 to 2016. The same year she received two awards: 1) Statuette and Diploma for contribution to the development of BAHCP and 2) Crystal Prize and Diploma from the Programme Committee of the 55th Scientific Conference of the University of Ruse for the authorship of a plenary report.

Assoc. Prof. Draganova is a member of EUPHA, the Bulgarian Association of Public Health, the Bulgarian Association of Bioethics and Clinical Ethics, the Scientific Society of Medical Education, the Union of Quality Specialists in the Republic of Bulgaria, Union of Scientists in Bulgaria.

The candidate undertook a number of short-term specializations, including courses in internal audit of quality management systems according to ISO 19011:2018, management of health services, administration and public health, public health and nursing, nursing diagnosis, time management, emotional intelligence, suicide prevention, as well as a three-year summer school of the European Academy of Nursing Sciences.

Assoc. Prof. Draganova has also implemented mobilities for teaching under the Erasmus+ programme.

She has command of English and Russian at B1/2 level.

3. General compliance of the candidate with the requirements of the RDAS of MU-Pleven

	Conditions according to the RDAS of MU-Pleven	Candidate data
1.	Have a PhD degree in the relevant scientific specialty	Yes – 2013
2.	Have as group B indicators (100 points) either published habilitation work (monograph, the candidate being the sole	Yes, habilitation work.

	author) or equivalent scientific publications in Scopus and Web of Science.	
3.	In case the habilitation work is a monograph, it must have two reviewers, possess an ISBN, have a volume of not less than 100 standard pages with 1800 characters per page, not repeat or summarize existing knowledge, contain expanded content, comprehensive bibliography, which contains articles with own studies cited in the text.	Yes - Draganova, M. Current aspects of the training-education-practice relationship in health care, PC MU-Pleven, 2022, 196 pp., ISBN 978-954-756-285- 1 – Reviewers: Prof. Serbezova and Assoc. Prof. Pavlova
4.	For professional fields 7.1, 7.3 and 7.4 for indicator group D (200 points) the candidate must have at least 8 articles in scientific journals referenced and indexed in Scopus and Web of Science when a monograph is presented in group C.	Yes – 20 articles.
5.	In case a monograph is submitted for Group D , its bibliography should also contain cited articles with own studies.	Yes.
6.	The candidate must be an independent or leading author in at least 8 of the articles.	Yes – lead author in 18 of the articles.
7.	Should have an IF and/or SJR ≥ 5 ;	Yes - IF=22,992 and SJR=0.306.
8.	Should have been cited minimum of 20 times.	Yes.
9.	Should be an adviser of at least 2 PhD students, including at least 1 who has defended the PhD thesis	Yes - Anelia Chifligarska and Miglena Balaburova - both defended.
10.	Should have got qualification in post-graduate studies (PGS)	Yes – two majors – Medical Pedagogy (2003) and Medical Informatics and Health Management (2014).
11.	Should participate in at least 2 research projects	Yes – 3 national and 5 institutional projects.
12.	Should have teaching activity with undergraduates, doctoral students and specialists, including at least 1 semester in MU–Pleven	Yes, since 1998.

Minimum points required, by group of indicators, for the academic position "Professor" according to the LDASRB and its Implementing Regulations

Indicator group	Contents	Professor IRLDASRB Number of points	Makreta Draganova
A	Indicator 1: PhD Dissertation	50	50
C	Indicators 3 or 4: Habilitation work	100	100
D	Sum of Indicators 5 to 9: Publications	200	741.5
E	Sum of Indicators 10 to 12: Citations	100	240
F	Sum of indicators from 13 to the end	100	226.6

As can be seen from the comparison, the candidate far exceeds the national criteria set for the academic position of professor.

4. Characteristics of the monographic/habilitation work

The candidate presents the habilitation work "*Current aspects of the training-education-practice relationship in health care*" with ISBN 978-954-756-285-1. The paper was published in 196 pages (against 100 pages required). Reviewers are respected public health specialists: Prof. Ivanichka Serbezova, PhD and Assoc. Prof. Stanislava Peneva, PhD. Both reviews are included in the publication according to the requirements for this type of work. The habilitation work is structured in 14 chapters, a summary (practical opportunities for effectiveness in the learning process) and 8 annexes. The bibliography includes 134 sources, of which 114 in Cyrillic and 20 in Latin, which is evidence of the pragmatic focus of the work on the specifics of education and practice in health care in Bulgaria. Assoc. Prof. Draganova covers sources from the past 20 years (85% of all sources), as well as several fundamental works in the field of research, such as the works of Henderson, Mitova and Nisheva.

The monograph presents an in-depth study and analysis of the training of health care professionals at a time when all health systems, and especially ours, are experiencing a shortage of qualified health professionals. The author applies a systematic approach to the topic, starting with a review of the normative basis, the essence of the methodology of training in practice, the management of the learning process, the educational goals, the forms and means of training, the methods of control and evaluation. The original look at the training in health care and the professional experience of Assoc. Prof. Draganova enable her to review and analyse the strategies for optimizing the training and, based on the results of her own and other authors, to conclude with the formulation of six practical opportunities for effectiveness in the learning process. In the context of the new forms of training required, the chapter on

distance learning and the outlined opportunities and limitations of distance learning for the specialities of the professional field "Health care" deserve particular attention.

The work can serve as a valuable tool in the educational process not only for the specialties in the professional field "Health care", but it is also of interest for a wider range of teachers at higher medical schools.

5. General characteristics of the research and applied research work of the candidate

Prof. Draganova participates in the competition with **41 scientific publications**, distributed as follows:

- 1) PhD Dissertation – 1
- 2) Monograph - habilitation work – 1
- 3) Textbook – 2
- 4) Published book on the basis of defended PhD dissertation
- 5) Publications in scientific publications referenced and indexed in world-renowned databases of scientific information – 20 of which:
 - 11 full-text articles referenced in Web of Science and Scopus journals;
 - 9 reports published as summaries in the European Journal of Public Health;
- 6) Publications in scientific peer-reviewed journals, not referenced in world-famous databases of scientific information – 16, of which:
 - 10 full-text articles in peer-reviewed Bulgarian scientific periodicals;
 - 5 full text reports from scientific forums published in collections with ISBN;
 - 1 chapter of a collective monograph in English.

The candidate is an independent or first author in 18 of the submitted publications.

In addition, Assoc. Prof. Draganova has also submitted 25 full-text publications in scientific journals and collections, outside the minimum scientific requirements for taking the academic position "Professor".

The total **impact factor** summed according to author's reference and the reference provided by the Central Medical Library is **22,992**.

The scientific contributions are of an original and confirmatory nature and are grouped in five thematic areas:

- 1) Time Management – 14 publications;
 - 2) Management of health care – 18 publications;
 - 3) Innovative Approaches in Health Care – 8 publications;
 - 4) Documenting health care – 4 publications and
 - 5) Training of health care professionals – 6 publications.
- Several publications fall in more than one thematic field.

The highest number of publications are in the **"Health Care Management" section**. The studies in the field cover our and global experience in the theories and models for organizing health care and the changed role of the nurse in the process of improving the quality of health care provision, as well as the specifics of the management work in the field of health care and the possibilities for applying approaches and practices to optimize the

activity of health care professionals. Empirical material has been collected from health care professionals on the motivation for training, the possibilities for applying new approaches and tools in health care training, as well as from patients on the importance of effective communication with medical and health care providers, informal payments and other aspects of the services provided. Prof. Draganova periodically analyses the current status and trends in healthcare in Bulgaria in order to look for opportunities to optimize the management of healthcare.

An individual scientific field in this thematic area represent three publications analysing the therapeutic efficiency and cost-effectiveness of health technologies in the treatment of socially significant diseases that attract the scientific interests of Assoc. Prof. Draganova in the context of the complexity of health care an integral part whereof is pharmaceutical care. Here, the candidate joins wider multidisciplinary authors' collectives, where she contributes her expertise in assessing the quality of health care.

Fourteen papers have been submitted *in the scientific field "Time Management"*, including the dissertation of Makreta Draganova. Of particular interest is research on the three aspects of time management: the attitude to the time resource, the real picture of the activities carried out and the opinion of health care users on the issue under consideration, as well as the main problems of health care professionals from hospitals related to the utilization of working time. Special attention is due to the developed classifications of activities of health care professionals holding the positions of "Health Care Manager" and "Senior Health Care Manager" in accordance with the International Classification of Nursing Practice, which provide an objective opportunity to assess each activity and record the work (and therefore differentiated pay, which would increase the motivation of health care professionals).

I think that the works in this thematic field most vividly illustrate the practice orientation of the scientific activity of Assoc. Draganova. Alongside the classifications already mentioned, a set of means for efficient time management is proposed, including a behavioural algorithm and a mathematical network model for carrying out an activity, which makes it possible to calculate the minimum time consumption to achieve the result and to calculate the time reserve. A universal time management algorithm for Healthcare Managers has been developed, with recommended tools and methods for each step. A curriculum in the for the "Time Management" program has been developed and tested.

The 'Innovative Approaches to Health Care' field includes eight publications which examine the theoretical designs of the nursing process and the international experience in its implementation and analyse the relationship between the nursing process, the nursing diagnosis and the quality of the nursing care provided. The candidate demonstrates the importance of the Standard Care Plan as an objective prerequisite for the preparation of an Individual Plan and examines the Nursing Plan as a science-based methodology for the implementation of the nursing process. The developments are supported by studies of the opinion of active nurses on innovative approaches in health care and the as problems and guidelines in their introduction into nursing practice.

The *fourth field* brings together four publications entitled *'Documenting health care'*. The focus of the works in this area is on the importance of nursing documentation as a necessary condition for the implementation of the nursing method as a science-based methodology for care provision. Experience in documenting health care and the opinion of

active nurses on the need to introduce specialized and unified documentation in Bulgaria have been studied.

Logically, *the fifth field* is dedicated to the *training of health care professionals*, a topic on which the candidate develops her habilitation work. Attention is drawn to the importance of the methodology in the learning process, the current problems of distance learning, the relationship between managerial and teaching activities and the importance of managerial skills for the modern teacher. In accordance with the priority objectives of the Strategy for the Development of Higher Education in the Republic of Bulgaria (2021-2030), concrete ideas in the field of health care are skilfully proposed.

As a general characteristic of the works of Assoc. Prof. Makreta Draganova I highlight the clear and precise style, the wide scope and depth of the scientific analysis and the practice orientation towards the academic and applied field of health care.

The report on the *citations* of the works confirms their scientific value, relevance and visibility among our professional community. In the report on the fulfilment of the minimum national requirements, the candidate included only 26 citations, which earned her more than two times the number of points required to hold the academic position of "professor". According to the official report from the Central Medical Library, however, Assoc. Prof. Makreta Draganova has 90 Bulgarian citations and 4 citations in foreign databases.

Scientific activity.

Participation in scientific projects. Makreta Draganova participates in a variety of positions in research projects at national and institutional level. She is a leading researcher in two projects, a member of the research team in 5 projects, and in two of them she is also a trainer. She has also participated as an academic mentor in the national project "Student Placements". All this proves the great professional potential of the candidate, who successfully combines her teaching and learning activities with the realization of her research interests.

Promotion of scientific results in scientific forums in Bulgaria and abroad. Assoc. Prof. Draganova systematically promotes the results of her research in scientific forums in Bulgaria and abroad. She reports 41 participations in scientific conferences in Bulgaria for the period 2000-2018 and 11 participations abroad for the period 2011-2022. Among the latter are the participations in the events of the European Association of Health Management and the European Association of Public Health, which are among the most renowned associations in our professional sphere.

6. Teaching activity

Makreta Draganova has a total work experience of 36 years, 02 m, 29 days, of which 23 years, 08 m, 15 days are teaching work experience. Her educational workload amounts to 3049.4 hours on average per year for the past 3 years, which includes the work with doctoral students (120 hours in total). Assoc. Prof. Draganova is an established teacher. Her teaching activity includes training in a wide range of courses in various programs of the Medical University of Pleven, namely: Management of Health Care, Fundamentals of Management,

History of Health and Care Services, Methodology of Teaching in Practice the courses in the professional field "Health care", Public Relations, Innovative Approaches in Health Care, Time Management, Health Projects, First Aid, General Care for the Patient, Business Communications and Teamwork. In 2019-2020, she has also conducted English language teaching in medicine in the course "Injection and dressing equipment". For the past three years, the candidate reported an update of 16 curricula, and development of electronic learning materials for the e-learning system of the Medical University of Pleven.

Assoc. Prof. Draganova participated as a consultant in the team for realization of student online club "Fundamentals of Scientific Studies in Health Care" with students from the program "Health Care Management". The club is a new and successful endeavour for the faculty during the academic year 2021-2022.

Assoc. Prof. Draganova also shows commitment to postgraduate and continuing education. She has developed and implemented 4 courses in the Post-graduate Studies programme: Time Management (implemented twice), Material Resource Management and Nursing Process, Nursing Diagnosis, Nursing Documentation. As a guest lecturer in the country and abroad, she gave 32 academic hours of lectures, of which 8 hours under the Erasmus+ program in Plotzk (Poland) and the remaining 24 hours in various Regional Colleges of BAHCP. She has conducted training and colloquia within the specialization in Public Health, where she is also a member of the state commission for acquiring a qualification.

Assoc. Prof. Draganova's teaching activity is enriched by the **scientific guidance of doctoral students**. She has worked with two PhD students who have successfully defended their thesis in the Health Care Management PhD program in the period 2019-2021.

7. Personal impressions

I've known Makreta Draganova since the beginning of her academic career. She is an exceptional professional who approaches her duties and personal development very responsibly. She is noted for her tolerance, emotional intelligence, self-criticism, dedication and loyalty. Makreta Draganova is good at organising her work process and shows great efficiency. In her relationships with colleagues, she stands out with a team approach and openness. She has a sense for the new trends in her professional sphere and seeks to improve herself.

Conclusion

Based on the full compliance with the criteria set out in the Implementing Regulations of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations on the Development of the Academic Staff in the Medical University of Pleven, the significant contributions of the scientific activity of the candidate and her many years of teaching experience I propose to the honourable members of the Scientific Jury to vote positively and to offer to the Rector of the Medical University of Pleven **Assoc. Prof. Dr. Makreta Todorova Draganova, PhD, to take the academic position of "Professor"** in the science courses of "Social Medicine and Organization of Health and Pharmacy" for the needs

of the Department of Management of Health Care, Medical Ethics and Information Technologies, Faculty of Public Health, Medical University of Pleven.

05.09.2022

MAS

Prof. S. Aleksandrova-Yankulovska, MD, PhD, DSc,

The undersigned, Ventseslava Mihaylova Mishlyakova, hereby certify that I translated the attached document (Review) from the Bulgarian into the English Language, and that this is a true and correct translation, rendered to the best of my ability. The translation consists of 9 (nine) pages.

Translator:

/V. Mishlyakova/

